Ninja Peltokangas

Tyrsky-kalliot

TYRSKYKALLIOT

Ninja Peltokangas

TYRSKYKALLIOT

Omistettu vanhemmilleni, jotka mahdollistivat minulle elämän ja koulutuksen sekä tyttärilleni, joiden kanssa elin arkea niinä vuosina, kun tämä tarina sai alkunsa ja muotonsa.

”Kun hän katsoi miestä silmiin ja näki niissä syvää tuskaa ja epätoivoa, outo kipeä tunne valtasi yhtäkkiä naisen ja hetken mielijohteesta hän kiersi kätensä miehensä kaulaan ja laski päänsä tämän leveää rintaa vasten. Hetken he olivat siinä aivan hiljaa.

Saaristolaismies ja hänen vaimonsa”

© 2026 Ninja Peltokangas
Taitto ja kansi: Books on Demand
Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa
ISBN: 978-952-89-4021-0

1 OSA

TYRSKYJEN PAUHU

SUOMEN SUURIRUHTINASKUNTA
1910 – 1911

Herra sanoo:

Raivatkaa, raivatkaa, tasoittakaa tie,
työntäkää pois esteet minun kansani tieltä.
Korkea ja Ylhäinen,
hän, joka pysyy ikuisesti, jonka nimi on Pyhä,
sanoo näin:
Minä asun korkeudessa ja pyhyydessä,
mutta asun myös murtuneiden ja köyhien luona.
Minä virvoitan murtuneiden hengen
ja herätän eloon nöyrien sydämen.

En minä ikuisesti ole teihin vihastunut,
enkä loputtomiin teitä syytä.
Jos niin tekisin, teidän voimanne herpoaisi
eikä yksikään luoduistani kestäisi minun edessäni.
Hetkeksi minä vihastuin tähän syntiseen kansaan,
löin sitä ja käänsin vihassa kasvoni siitä pois.
Harhautuneena se kulki omien halujensa teitä.

Ne tiet minä olen nähnyt.
Mutta nyt tahdon parantaa tämän kansan,
johtaa sen askelia,
tahdon antaa sille lohdutuksen.
Sen surevien huulille minä annan
ylistyksen hedelmän.
Minä annan rauhan, rauhan lähelle ja kauas,
sanoo Herra.
ja minä parannan heidät.

Mutta jumalattomat ovat kuin kuohuva meri.
Ei se tyynny,
vaan kuohuttaa esiin mutaa ja liejua.
– Jumalattomilla ei ole rauhaa,
sanoo minun Jumalani

Jesaja 57

MIES JA VAIMO

”Minä vannotan teitä Jerusalemin tytöt,
gasellien ja villipeurojen kautta:
Älkää häiritkö rakkauttamme, älkää häiritkö,
Ennen kuin itse haluamme herätä!”
(Laulujen laulu 2:7)

Nainen oli herännyt aamulla aikaisin, vyöttänyt hoikan olemuksensa lämpimään viittaan ja kävellyt alas yksinäiselle, tuulen tuivertamalle luodolle. Mereltä nouseva kostea usva kietoi sakean harsopeitteen alle tyrskyjen hiomat rantakivet ja harmaat kallion kupeet. Auringon kuultava tanssi kuohuvien maininkien yllä tiesi kuitenkin lämmintä ja poutaista loppukesän päivää.

Meri oli tänä aamuna hiljainen ja raukea. Mainingit keinuivat tasaisessa rytmissä kaukana ulapalla ja työntyivät nauravina pärskeinä vasten luotojen ja kallioden lämmintä kuvetta. Jostain kaukaa kantautui silkkiuikun vaimea ujellus, joka hiipui kuitenkin veden teräväksi loiskeeksi, kun lintu sukelsi kuohuvien tyrskyjen syliin.

Nainen nosti kasvonsa kohti ulappaa ja antoi meren suolaisen tuulahduksen täyttää aistinsa. Suomenlahden selkä välkkyi hänen edessään tummana ja kimmeltävänä. Himmeänä varjona nainen erotti pohjoisessa Emäsalon vehreän niemenkärjen ja aivan saaren länsipuolella hän tiesi Långörin saariryhmän työntyvän karuna, kauniina jonona ylös Suomenlahden valtavasta kidasta. Kun nainen käänsi päänsä kohti itää, hänen katseensa tavoitti kaukaisen taivaanrannan, jonka takana Viron rannat nuokkuivat yhtä arvoituksellisina ja kaukaisina kuin pohjoisessa Porvoon kaupunki.

Kaupunki

Nainen tunsi yhtäkkiä tuskan ahdistavan kouraisun rintansa alla. Tämän karun ja pelottoman luonnon keskellä hän tiesi olevansa lähes kahden peninkulman päässä entisistä ystävistään ja sivistyksen ahjosta. Mantereelle hän ei silti rohjennut kaivata. Ei.

Vielä ei ollut sen aika.

Nopeasti ja päättäväisesti nainen ravisti itsensä irti ahdistavista tuntemuksista ja kumartui kohti kimmeltävää vedenpintaa. Elokuinen merivesi oli näin aamulla viileän tuntuista ja kun kylmät vesipisarat nousivat ylös kasvoille, hän tunsi virkistävän veden huuhtovan silmistään huonosti nukutun yön jäljet. Tuttu kipu ja ahdistus jäi kuitenkin riuduttamaan sydänalaa ja syvään huokaisten nainen lähti kävelemään kohti poukamaa. Hänen paljaat jalkansa liukastelivat aamun kosteilla kivikoilla ja navakka tuuli tunkeutui niukan vaatetuksen läpi. Tottunein sormin hän kietoi viitan tiukemmin ympärilleen ja jatkoi haparoivaa käyntiään kunnes seisoi lopulta pehmeän hiekan päällä. Ranta oli tässä kohdin vähemmän karikkoinen ja kaartoi loivana poukamana luotojen ja kallioiden uumeniin.

Pitkulaisilla rantakivillä nuokkui vielä haahkoja, lokkia ja meriharakoita, jotka ääniään availlen heräilivät uuteen päivään. Nainen katsahti lokkia, joka oli työntänyt päänsä untuviensa alle ja värjötteli yksinään pienen kivimurikan päällä. Lintu vaikutti yhtä unohdetulta ja hyljätyltä kuin hänkin. Kuitenkin se sai kalastaa ja elää omassa ympäristössään, mutta hänet oli riuhtaistu pois kaikesta siitä, mitä hän oli tottunut omanaan pitämään.

Nainen huokaisi jälleen kerran syvään ja laski hitaasti kädet ympäriltään. Rantoja peittänyt usva haihtui hiljalleen kohti ulappaa ja kivellä levännyt lokki nousi laiskasti venytyllen seuraamaan aamun valkenemista. Myös nainen päätti työntää pois synkät ja ahdistavat muistot ja keskittyä taas jälleen siihen, mikä oli olennaista ja tärkeää.

Tämä aamu ei poikennut juurikaan eilisestä tai toissapäiväisestä, sillä tapansa mukaan nainen päätti kiivetä ylös kalliolle ja aloittaa päivänsä maalaustelineensä äärellä. Niinpä hän taittoi puisen kehikon kainaloonsa ja nosti katseensa meren vihreistä kuohuista ylös kallioille, jotka nousivat ylväinä ja vaikuttavina poukaman länsipuolella. Pohjoisesta puhaltava tuuli nostatti kallioita vasten korkeita tyrskyjä, joiden pauhu ulisi salaperäisen mahtipontisesti kallioiden onkaloissa.

– Tyrskykalliot, nainen totesi ääni värähtäen ja katseli hetken lumoutuneena punagraniittisia kallioita, jotka työntyivät korkeina ja mahtavina tumman veden ja harmaiden luotojen keskeltä kurottaen massiiviset käsivartensa aivan poukaman länsikärkeen. Koko saari oli nimetty näiden kallioiden mukaan, jotka yhdessä pitkulaisten luotojen kanssa soivat oivallisen pesäkolon yhtä hyvin kalastusta harjoittavalle saaristolaiselle kuin tämän veneelle ja verkoillekin.

Maaleistaan rapistunut venevaja nuokkui kuitenkin poukaman itäisessä nurkkauksessa yksinäisenä ja autiona aamuauringon usvassa. Sitä katsoessaan nainen tunsi piston omassatunnossaan. Jälleen kerran Antton oli lähtenyt yksin kokemaan verkkojaan ja rysiään. Kalastajan vaimona hänen olisi arvatenkin pitänyt tarjoutua mukaan, mutta hän oli yhä kovin tottumaton niin kovaan merenkäyntiin kuin myös soutamaan suurta ja massiivista ruuhta.

Ehkä siksi mies ei vaatinutkaan häntä seurakseen. Oli jotenkin vain helpottunut, kun sai lähteä yksin ja ehdotti tapansa mukaan lempeästi hymyillen, että Lisa voisi käyttää nämä varhaiset aamuhetket maalaamiseen.

– Maalaamiseen...aivan.

Nainen painoi maalaustelineen tiukemmin rintaansa vasten ja lähti verkkaisin askelin kiipeämään ylös kallion kuvetta. Jäkälän ja varpujen peittämällä rinteellä kasvoi yhtä lailla piikikästä katajaa kuin myös käkkärämäntyjä, jotka tuoksuivat väkevälle pihkalle ja antoivat hyvän tuen kädelle ja jalalle. Jälleen kerran nainen ajatteli, kuinka ihailtavan sinnikkäitä nämä pensaat olivatkaan taistellessaan täällä ylhäällä tuulen ja myrskyn armoilla.

Samanlaista ylpeyttä ja peräänantamattomuutta hän oli kohdannut myös saaren vähäisissä asukkaissa ja sitä samaa hän tavoitteli itsekin. Toisinaan tuska ja ahdistus kahlitsivat kuitenkin hänen mielensä niin, että hän tunsi olevansa sisäisesti yhtä heikko ja hauras kuin lakastunut oljenkorsi katajan juurella. Elämä saaressa oli kovaa ja alkeellista puurtamista, johon tottuminen oli vaatinut porvarisneidolta hyvinkin vahvaa tahdonlujuutta ja sinnikkyyttä. Tosin yhä vieläkin saattoi olla päiviä, kun hän vetäytyi yksinäisyyteen vaikeroimaan omaa kohtaloaan. Itkeä hän ei kuitenkaan osannut, eikä edes halunnut, sillä hän oli noudat-

tanut vanhan naisen ohjetta ja kovettanut itsensä kestämään se, mikä kestettävä oli.

Ja oli jotenkin selviytynyt.

Marcuksen syntymän jälkeen hänen oli täytynyt lopultakin hyväksyä itsensä ja lapsensa rahvaan armoille ja olla jopa kiitollinen Sigridin antamasta ohjauksesta ja tuesta. Tiukasta olemuksestaan huolimatta tämä vanha nainen oli pitänyt hänestä ja pojasta hyvää huolta ja kantanut pää pystyssä oman vastuunsa. Sigrid oli tehnyt sen siitäkin huolimatta, vaikka hänen oli täytynyt tuntea piinaavaa syyllisyyttä siitä, että oli ottanut hoiviinsa langenneen porvarisneidon ja tämän äpärän. Eikä yksistään syyllisyyttä, vaan varmasti myös huolta ja vastuuta heidän tulevaisuudestaan. Tuskinpa Sigrid olisi muuten kehottanut Lisaa avioitumaan hiljaisen ja juron veljensä kanssa. Miehen, joka oli elänyt erakkona ja leskenä jo melkein puolet elämästään.

– Parempi kalastajan eukkona kuin yksin ja turvatonna, Sigrid oli häntä tomeralla tavallaan evästänyt ja paukutellut samalla äänekkäästi kangaspuitaan. Ikään kuin merkkinä siitä, että mikään muu ratkaisu ei tulisi kysymykseen. Ja Lisa oli suostunut, vaikka olikin tiennyt, että solmiessaan avioliiton vanhan merikarhun kanssa, hän sitoisi itsensä yhä tiiviimmin saarelle ja sen alkeelliseen elämäntapaan.

Kalastajan vaimona hänen oli lopultakin pakko hyväksyä uusi säätynsä ja paikkansa. Hän ei ollut enää Isabella Borg, äveriäs ja hemmoteltu kaupunkilaisneito, vaan Lisa Gustafsson. Tavallisen rahvaan vaimo Porvoon ulkosaariston luodoilta.

Lisa seisoi vihdoinkin kallion laella ja pystytti tottunein käsin maalaustelineenä varpujen joukkoon. Tarkalla taiteilijan silmällä hän tarkkaili edessään lepäävää maisemaa. Ylhäältä kalliolta hän tavoitti lahdenpoukaman ja meren utuisen kimalluksen. Aurinko tanssi viehkeästi aaltojen harjalla ja niiden yläpuolella äänekkäät naurulokit ja tiirat kisailivat terävästi kirkuen. Alhaalla tervaleppien ja pihlajien suojaamalla vehreällä tasanteella hän erotti pienen punamullatun saaristolaismökin ja tutun pihapiirin, joka oli ollut hänen kotinsa nyt jo kaksi vuotta. Eikä yksistään hänen, vaan myös Sigridin ja Marcuksen sekä toukokuusta alkaen myös Anttonin. Lisa mietti usein, miltä miehestä mahtoi tuntua

joutuessaan asettumaan uudelleen samaan mökkiin, jossa oli syntynyt ja aloittanut myös nuoruuden avioliittonsa Anna Loviisan kanssa. Vain vuoden yhteiselon jälkeen nuorikko oli löytynyt Pohjoisniemen karikoiden luota.

Hukkuneena ja tyrskyjen repimänä.

Antton ei ollut sen päivän jälkeen halunnut jäädä enää saarelle. Mies oli muuttanut rannikolle ja ryhtynyt Haikon kartanon palvelukseen, jossa hän saattoi pitää myös kortteeria. Mies kävi kuitenkin saarella tervehtimässä siskoaan aina kun vain töiltään pääsi. Ilman Anttonin apua Sigrid olisi tuskin kyennyt hankkimaan itselleen riittävää elantoa. Onneksi Sigrid oli oppinut vanhempiensa ja isovanhempiensa lailla tyytymään kovin vähään ja tämä olikin tarpeen, sillä elämä saarella oli yksinkertaisen korutonta.

Meri ja vähäinen karja antoivat särpimen, polttopuut tuotiin mantereelta tai kerättiin ja sahattiin siitä niukasta puustosta, jota saaren keskiosassa sekä lähisaarten vehmaissa lehdoissa vielä kasvoi. Vaatetuksesta pitivät huolta lampaat, joita Sigridillä oli aikoinaan ollut useampi. Viimeisten vuosien aikana Sigrid oli tyytynyt kuitenkin vain pariin uuheen, jotka hän vuokrasi kesäksi Sundbergin tilalta.

Pohjoisniemen karu luonto ei suonut juurikaan mahdollisuutta heinän kasvattamiseen tai niittämiseen. Rantaniityllä, luodon ja poukaman kupeessa kasvoi tosin hentoa juolaheinää, mutta sitä ei ollut enää riittävästi suuren karjan tai muidenkaan kotieläinten ympärivuotiseen pitoon ja siksi kalastus oli ollut se pääasiallinen elannon lähde niin Anttonin ja Sigridin vanhemmille kuin heille itselleenkin.

Viime vuosien aikana saarelta ei tosin ollut riittänyt väkeä enää nuotan vetoon, vaan Anttonin täytyi etsiä apuvoimia naapurisaarilta. Tyrskysaarella asui enää vain muutama asukas ja nämäkin olivat niin vanhoja ja huonojalkaisia, että avomerelle heistä ei ollut enää lähtijöiksi. Sitä paitsi saaren rannat itäpoukamaa lukuunottamatta olivat niin karikkoisia, jotta tottuneetkin kalastajat välttivät myrskyllä tai tuulisella ilmalla merelle lähtöä.

Liian moni mies ja nainenkin oli jo monen vuosikymmenen ja vuosisadankin aikana vajonnut lopullisesti suurten ja armottomien merivirtojen syvänteisiin. Ei yksistään Anna Loviisa, jonka muistoa Lisa tiesi

Anttonin kantavan yhtä lailla piirongin päällä valokuvakehyksessä kuin syvällä sydämensä uumenissa.

Ei sellaisesta päässyt eroon.

Näin ainakin hän kuuli naisten hiljaa keskenään supattavan. Sigrid tosin varoi visusti edes mainitsemasta asiasta hänen kuultensa, mutta niin Sundbergin Amandan kuin Juslinin Hilman suusta hän oli kuullut ehkä enemmän kuin oli tarpeenkaan.

Eivät naiset kuitenkaan pahalla halunneet juoruta. Halusivat vain varoittaa, että hänen tuli pysytellä kaukana pohjoisniemen karikoista ja pitää myös poikaa silmällä, sillä Anttonin sydän ei kestäisi, jos hän joutuisi menettämään Ahdille toisenkin vaimonsa. Lisaa jo pelkkä ajatus vajoamisesta terävien kallioiden ja vaahtoavien tyrskyjen armoille kauhistutti ja ehkä myös siksi hän halusi välttää vedellä liikkumista.

Niin paljon kuin se vain suinkin näissä olosuhteissa oli mahdollista.

Aamuaurinko oli noussut jo niin korkealle, että sen säteet lävistivät kirkkaana spektrinä yön kosteat männyn neulaset. Lisa katsahti ihastellen huikaisevaa näkymää ympärillään ja värähti tahtomattaan. Karua ja jylhää kauneutta, jonka moni taidemaalari olisi halunnut ikuistaa kankaalle. Tänä aamuna hänen ajatuksensa pyrkivät kuitenkin toisaalle. Syvään huokaisten hän otti siveltimestä tukevan otteen ja ryhtyi maalaamaan. Pikku hiljaa kankaalle alkoi hahmottua muotokuva vanhasta naisesta, joka mökkinsä portailla istuen katseli seesteisin silmin taivaalla liitävää merikotkaa.

Lisan kädet työskentelivät kiihkeästi ja herkästi ja mitä ahneemmin hän antautui syvien tunteiden vietäväksi sitä enemmän muotokuva alkoi saada elävyyttä ja syvyyttä. Kun Lisa hetkisen kuluttua keskeytti työskentelynsä ja tarkasteli maalausta otsa tiukassa rypyssä, hänen rinnastaan nousi yhtäkkiä tukahtunut nyyhkäisy. Kyyneleet sumensivat oliivinvihreät silmät, mutta päättäväisesti Lisa puri hampaansa yhteen ja tukahdutti tunnekuohun, joka jälleen kerran yritti saada hänestä yliotetta.

Hän ei halunnut itkeä.

Ei siitäkään huolimatta, vaikka tiesi kaipaavansa niin kipeästi tätä vanhaa naista, joka oli ottanut hänet hoiviinsa kuin pesästään pudonneen haahkan poikasen ja opastanut uuden elämän alkuun kuin keinoemo konsanaan.

Sigrid oli nukkunut rauhallisesti pois vain pari kuukautta Lisan ja Anttonin häiden jälkeen. Anttonin toiveesta vainaja siunattiin saaren kirkkomaan suureen perhehautaan, jossa myös heidän äitinsä ja isänsä lepäsivät. Oikukkaan sään vuoksi kappeliin saapui kuitenkin saaren asukkaiden lisäksi vain muutama perhetuttava Kallskärin ja Örskarin luodoilta sekä mantereelta joukko hiljaisia pelastusarmeijalaisia, jotka olivat osoittautuneet Sigridin uskonsisariksi.

Lisasta tuntui, että he olivat katsoneet häntä kovin uteliaina, vaikka hän olikin kätkenyt kasvonsa mustan suruharson alle ja yrittänyt olla kovin näkymätön. Eräs heistä oli pyytänyt häntä pistäytymään Rauhankadun toimistossa, mikäli hän liikkuisi mantereella.

Nainen oli jättänyt hänelle jopa käyntikorttinsa.

Luutnantti Maria Sofia Andersson oli kortissa lukenut. Lopuksi nainen oli toivottanut Lisalle vielä Kaikkivaltiaan Jumalan armoa ja siunausta ja kätellyt häntä lempeästi hymyillen. Tämän ystävällisen naisen kasvoista oli heijastunut sellainen myötätunto, että Lisaa oli alkanut itkettää yhä enemmän ja saadakseen aikaa rauhoittua hän oli nostanut nopeasti Marcuksen syliinsä ja kätkenyt oman tunnekuohunsa pojan kullankeltaisten kiharoiden taakse.

Myöhemmin illalla, kun hän oli saanut Marcuksen nukkumaan, hän oli juossut niemen kärkeen ja painanut päänsä tyrskyn hiomalle rantakivelle. Vasta silloin hän oli antanut kyynelten tulla ja suru oli ravistellut häntä niin armottomasti, että silmät olivat punaiset ja turvonneet vielä seuraavana päivänä. Mutta Anttonin nähden hän ei itkenyt.

Eikä sen illan jälkeen muutenkaan.

Intensiivinen maalaaminen uuvutti. Lisa laski siveltimen kädestään ja nousi keltamaksaruohon täplittämälle kallion kupeelle seisomaan. Saaren pohjoisniemi lepäsi hänen edessään karuna ja hiljaisena. Nainen antoi katseensa harhailla lahden poukamasta kauemmas ulapalle ja veti ruskean viitan tiukemmin ympärilleen. Pohjoisesta puhaltava tuuli tuntui kolealta ja nihkeältä. Etenkin näin elokuun loppupuolella, kun kesän helteisimmät päivät oli jo ohitettu, tuuli oli pureva ja oikukas. Se riepotteli tummia hiussuortuvia baskerin alta Lisan kasvoille ja kun

hän vihdoin sai työnnettyä hiuksensa takaisin soljen alle, hänen silmänsä erottivat yhtäkkiä jotakin.

Luodon takaa oli pyrkimässä poukamaan pieni kalastajavene.

– Antton on jo palaamassa mereltä, Lisa totesi harvakseltaan ja ryhtyi verkkaisesti kokoamaan maalaustelinettään ja puhdistamaan hameensa helmoja havunneulasista. Varvut pistelivät ilkeästi hänen paljaita jalkapohjiaan, kun hän lähti tottunein askelin laskeutumaan alas jyrkästi viettävää rinnettä.

Aurinko, jonka säteet heijastuivat nyt ylös kalliolle, häikäisi silmiä niin, että venettä ja kalastajaa oli vaikea erottaa aaltojen joukosta. Mies huomasi kuitenkin vaimonsa hahmon pensaiden keskeltä ja sama tuttu ilo tulvahti miehen rinnan alla. Kuinka hänen sydämensä sykkikään tälle hiljaiselle ja vaatimattomalle nuorelle naiselle. Jo ensi hetkestä alkaen hän oli kiintynyt tytön herkkään ja hiljaiseen olemukseen. Sääliä se ei kuitenkaan ollut, vaikka tokihan Lisan kokema tuska riipaisi myös häntä itseään. Olihan hän itsekin nuoruudessaan menettänyt kumppaninsa kuolemalle, joten hän ymmärsi hyvinkin sen hiljaisen surun, jota Lisa sydämessään kantoi.

Ymmärsi senkin, että tyttö ei halunnut puhua asiasta enempää kuin oli tarpeen. Ja miksi olisi pitänytkään? Ei asioita saanut enää ennalleen. Kenet kuoleman koura oli anastanut, se oli ainiaaksi menetetty. Toki hän olisi toivonut vaimonsa kasvoille edes joskus iloisen hymyn ja naurunkin, jota olisi mielellään täällä yksinäisyyden ja iltapuhteiden äärellä kuunnellut ja ihastellut.

Anna Loviisa oli ollut sellainen. Iloinen ja nauravainen. Mutta ei ollut enää. Makasi yhtä hiljaa ja vaiti kirkkomaalla kuin nyt Sigrid. Miehen parrakkaille kasvoille levisi tuokion ajaksi surun synkkä piirto. Päättäväisesti luodoilla kasvanut saaristolainen työnsi kuitenkin kipeät ajatukset pois mielestään ja hyppäsi varmoin jaloin alas rantaveteen. Vahvat käsivarret tempoivat ruuhen rantaan juuri, kun Lisa tasapainoili pitkin liukkaita kiviä vajan kupeeseen.

– Taitaa tulla lämmin päivä, mies sanoi ja loi vaimoonsa ujon silmäyksen.

– Niin minäkin luulen, vaimo vastasi seesteisesti ja hymyili varovasti miehen orvokin sinisille silmille ja kapeille kasvoille, jotka toivat niin

kovasti mieleen Sigridin. Hetken he katsoivat toisiaan vakavina ja hiljaisina. Mies, jonka ruskeat, parrakkaat ja ahavoituneet kasvot punertavien jo hieman ohimolta harmaantuvien hiuksien kehystäminä, toivat mieleen saaristolaiselämään juurtuneen kalastajan.

Juuri sitä, mitä hän olikin.

Ja nainen kietoutuneena paksuun ja pehmeään villakangasviittaan, olisi saattanut vaikuttaa niin ikään täysin tähän ympäristöön sopivalta saaristolaisvaimolta tai tytöltä. Mutta tämän herkät ja hienopiirteiset kasvot vaalean baskerin alla sekä etenkin oliivinvihreät silmät kastanjanruskean hiuspaljouden hyväilemänä, eivät ensiarvaamalta tuoneen mieleen karuun saaristolaiselämään sopeutunutta kalastajan vaimoa. Siitä huolimatta kohtalo oli johdattanut heidät yhteen. Kohtalo, joka vain kolme kuukautta sitten oli sinetöity liitoksi saaren pienessä kappelissa.

– Tuliko kalaa? Lisan kysymys oli se tavanomainen, jonka hän tapasi mereltä saapuvalle miehelleen esittää. Saman vanhan kaavan mukaan tuli myös Anttonin vastaus.

– Katsohan veneeseen. Lisa kurkotti miehen olkapään ylitse ja ennätti nähdä rysän pohjalla tusinan verran kiduksia ennen kuin tuuli keinutti venettä niin, että rysä kaloineen peittyi näkyvistä.

– Alkaa olla kohta kalat tältä kesältä nostettu, mies sanoi harvakseltaan raapien samalla punertavaa partaansa. – Vesi kylmenee ja kala ei enää liiku, mutta onneksi tuli sentään vielä muutama hauki ja kuha. Kun Lisa nyökkäsi hajamielisenä, mies astui muutaman askeleen eteenpäin ja nosti katseensa maalaustelineeseen, jota nainen piti kainalossaan. Rykäisten hiljaa mies kysäisi leppoisalla äänellä.

– Mitäs maalasit tänä aamuna? Hieman arkana Lisa nosti esille Sigridistä tekemänsä maalauksen ja asetti sen miehensä tutkivan ja arvostelevan katseen alle. Hiljainen, karun elämän karaisema saaristolainen ei voinut olla henkäisemättä ääneen nähdessään luonnoksen sisarvainajastaan. Juuri tuollaiselta Sigrid oli näyttänyt. Niin ylpeältä ja peräänantamattomalta, mutta samanaikaisesti herkältä ja vaatimattomalta.

– Se on kovasti näköisensä, sai Antton vihdoin kakisteltua suustaan. Hetken hiljaisuuden jälkeen hän jatkoi. – Voisin viedä tänään muutaman valmiin maalauksesi mantereelle, jos vain haluat...tai mikset lähtisi itse mukaan, mies jatkoi epävarmasti. – Herra Sandvik voisi olla kovin

iloinen tavatessaan lopultakin sinut. Onhan varsin moni osoittanut ihailua ja kiinnostusta taulujasi kohtaan.

Lisa hymyili väkinäisesti.

Antton yritti tapansa mukaisesti houkutella häntä lähtemään mantereelle, vaikka tiesi varsin hyvin hänen vastaavan pyyntöön kieltävästi. Lisa ei yksinkertaisesti ollut vieläkään valmis moiseen. Hän ei voinut nähdä katuja, liikkeitä tai ihmisiä, jotka saattaisivat muistuttaa häntä siitä entisestä Isabella Borgista, joka hän oli kerran, kauan sitten ollut.

Eikä hän etenkään voinut ottaa sitä riskiä, että hänet tunnistettaisiin.

Kuinka hän olisi esitellyt miehelleen tyttölyseon kikattavat ystävänsä. Tai perhetuttavat, jotka kävelivät sulavasti kahisevissa puvuissaan ja illastivat aateliston kanssa Seurahuoneella. Tai isänsä, joka olisi takuulla repinyt hienon mustan pukunsa ja rypenyt alastomana tuhkassa.

Ei!

Hänen miehensä oli tavallinen rahvas, joka ei olisi ollut tervetullut Borgin porvarissukuun. Se olisi ollut hänen isälleen todellinen häpeä ja tappio. Joskus Lisa mietti, kumman miehen hänen isänsä olisi pakon edessä kelpuuttanut. Hänet, joka oli valloittanut yhden kesän aikana Lisan sydämen ja ajanut nuoren porvoolaisneidon tällaiseen umpikujaan. Vai tämän köyhän ja vaatimattoman kalastajan, joka oli tarjonnut hänelle kodin ja turvan.

Onneksi Magnukselle ei sellaista valinnanmahdollisuutta suotu ja niinpä Antton oli yhtä tietämätön todellisesta apestaan kuin tämä tyttärensä puolisosta.

Marcus oli jo herännyt, kun mies ja vaimo astuivat sisään tupaan. Poika leikki pirtin lattialla puusta tehdyllä kuorma-autolla, jonka Antton oli hänelle edellisenä iltana tuonut kaupungista. Stina, joka Sigridin kuoleman jälkeen oli lupautunut mökkiin Lisan tueksi ja seuraksi, hääräili valkoiseksi rapatun uunin edessä valmistamassa puuroa. Oven kolahdus sai hänet kääntämään katseensa porstuvan suuntaan ja nähdessään Anttonin tulevan ensimmäisenä sisälle, iloinen hymy levisi piian pyöreille kasvoille.

– Huomenta, Anttoni. Oliko tänä aamuna Ahti suopelias?

Isabella Borg, äveriään Magnus Borgin tytär on paennut vaikeaa elämäntilannettaan ja ajautunut pakomatkallaan Porvoon ulkosaaristoon. Siellä hän synnyttää aviottoman lapsensa, muuttaa nimensä Lisaksi ja tutustuu samalla kalastajaan, Antton Gustafssonin, jonka vaimoksi hän lupautuu turvatakseen oman ja lapsensa elämän. Lisa on juuri aloittamassa uutta elämäänsä vastavihittynä vaimona, kun eräänä aamuna heidän elämäänsä ilmestyy mies menneisyydestä. Tämä kohtaaminen rikkoo perheidyllin ja pakottaa nuoren naisen ratkaisuun, jonka seuraamukset ovat mittaamattomat ja raskaat kantaa. Surun ja epätoivon hetkillä Lisa maalaa ja onnistuu vakuuttamaan taidoillaan Porvoon Osto-ja Myyntiliikkeen Thomas Sandvikin, joka ryhtyy myymään hänen taulujaan. Ystävyys, joka alkaa liikekumppanuudesta muuttaa muotoaan, kun Sandvik rakastuu Lisaan ja päättää voittaa tämän omakseen.

Tyrskykalliot on historiallinen romaani, jonka ensimmäinen jakso: Tyrskyjen pauhu sijoittuu vuosille 1910 – 1911 eli Suomen autonomian ajanjaksoon. Punaisena lankana romaanissa kulkee nuoren naisen kasvutarina, mutta myös ihmisen hapuileva usko Kaikkivaltiaan Jumalan armoon ja hyvyyteen. Päähenkilöt joutuvat tavalla tai toisella ottamaan kantaa niin Kirkon ylläpitämään traditioon kuin myös siihen Kristuksen ylösnousemusvoimaan, jota ei ihmisjärjellä kyetä selittämään.

Kyseessä on kirjailijan esikoisromaani, jota hän on työstänyt pitkäjänteisesti useamman vuoden ajan. Romaanin helmiä ovat elävän ja intohimoisen kerronnan lisäksi kirjailijan kyky pysähtyä intensiivisesti kuvaamansa henkilön äärelle ihmettelemään tapahtumien käänteitä, ajan ilmiöitä kuin itse elämääkin juuri tämän intresseistä ja lähtökohdista käsin. Lisäksi romaani herättää ja ravistelee syvällisyydellään niitä monikerroksisia säikeitä, joista ihmisen mieli on rakennettu ja kudottu.

Aikakauden historialliset tapahtumat mm. luokkaristiriitojen osalta antavat romaanille autenttisen pohjan, vaikka itse tarina ja sen henkilöt ovat fiktiivisiä. Tapahtumat sijoittuvat Porvoon historialliseen miljööseen ja kulkevat oman aikansa kulttuuria ja poliittista henkeä myötäillen.

BoD
9 789528 940210